

TEMA ROCKA SOCKORNA

Olikheter & alla människors lika värde

Arbetsmaterial för dig som arbetar inom förskola

BAKGRUND

Vi har tagit fram detta material för att underlätta för pedagoger inom förskolan att prata kring ämnen som kan upplevas känsliga eller svåra för en del.

Genom att berätta hur en kan göra för att ta upp ämnen som olikheter och alla människors lika värde hoppas vi att fler pedagoger blir inspirerade att våga prata om just detta med barnen.

Vår grundtanke med materialet är att komma ifrån hur en slentrianmässigt kan säga "alla är vi olika, olika är bra" och ge barnen något tydligare som de förhoppningsvis kan greppa bättre.

Förskolans värdegrund och uppdrag:

"Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas." (Lpfö 18)

"Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor." (Lpfö 18)

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra (Lpfö18)*
- *respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna (Lpfö18)*

FÖRBEREDELSE

1. Förbered dig genom att leta fram bilder på människor med olika yttre attribut.

Förslagsvis:

- någon med en amputerad kroppsdel
  - någon rullstolsburen
  - någon med Downs syndrom
  - någon som skelar
  - någon med stomipåse
  - någon som identifierar sig som man och bär kvinnligt kodade kläder
  - någon som identifierar sig som kvinna och bär manligt kodade kläder
  - någon med vit hy respektive brun och svart hy
  - homosexuella par som pussas
  - olika familjekonstellationer
  - människor med olika kroppsformer
2. Skriv antingen ut bilderna eller förbered dig för att visa dem via en dator, surfplatta eller projektor.
  3. Skapa en mindre grupp på tre till fem barn.

GENOMFÖRANDE

Försök skapa en avslappnad situation där du och barnen tillsammans kan sitta och titta på en bild i taget och diskutera med varandra hur ni tänker kring varje bild. Antingen väljer du att låta barnen fokusera enbart på bilderna och diskussionerna och/eller så låter du barnen rita på varsitt papper under tiden som ni samtalar för att ge dem möjlighet att röra på kroppen under tiden och även minska känslan av allvaret i situationen. Känn själv efter vad just din grupp med barn klarar av.

Varje gång du visar en ny bild för barnen kan du fråga dem vad de tänker när de ser den bilden, är det något speciellt som de tänker på? Försök att skapa en nyfiken och öppen stämning med högt i tak.

Exempel: Du visar en bild på ett barn som är rullstolsburen och säger till barnen "*Titta den här bilden, vad tänker ni när ni ser den?*". Barnen berättar vad de ser och du fortsätter "*Ja, barnet sitter i en rullstol, kanske kan barnet inte gå alls eller så kanske barnet inte kan gå så långa sträckor och behöver rullstol för att orka ta sig fram. Känner ni någon som har rullstol? Om det här barnet är på stan och sitter i sin rullstol, tror ni att det finns de som stirrar eller pekar då? Tror ni det finns någon som säger elaka saker om barnet? Hur känns det i magen om någon säger elaka saker till dig eller någon du tycker om?*".

Berätta om människor antingen i din omgivning eller människor du exempelvis sett på tv som sitter i rullstol och något du vet om dem som barnen kan tycka är intressant eller spännande. Det skulle kunna vara att du sett ett barn som spelade basket som satt i en rullstol, eller att det finns rullstolar som har bilder på stjärnor och eldflammar på sina hjul.

DOLDA OCH SYNLIGA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR

Prata om att de flesta människor är väldigt lika varandra och att de människor som då inte är precis som alla andra lätt sticker ut ur mängden, att de kan upplevas "annorlunda". Prata om hur det känns i kroppen och magen när någon skrattar, pekar eller säger elaka saker till en själv eller om någon de tycker om.

Prata om att det är bättre att ställa frågor eller säga "hej" än att stirra och peka. Prata om nyfikenhet, att en får vara nyfiken och att det är så vi lär oss nya saker. Berätta även att det kan kännas lite konstigt eller främmande med saker vi aldrig sett och inte vet något om men att det är då en ska passa på att fråga en vuxen sina frågor.

OLIKA FÄRGER PÅ HYN OCH OLIKA KROPPSFORMER

Prata om att alla människor föds med olika utseende, benämna olikheterna i barngruppen. Någon har bruna ögon, någon har platt hår, någon har krulligt hår, någon har fräcknar, någon är lång, någon har svart hy och så vidare.

Tittar ni på olika kroppsformer och specifikt på människor som är stora/tjocka, kom ihåg att inte prata om mat, motion eller hälsa i samband med storvuxna människor. De hör inte ihop. Välj en stor/tjock människa som ser glad ut och fokusera istället på att prata om att människan ser ut att vara glad/må bra och att alla människor ser olika ut. Du ska inte benämna personens storlek om inte barnen tar upp detta eftersom vi inte vill pränta in tankar som barnen ej redan har. Om barnen inte säger något om bilden så säg bara att människan ser glad och lycklig ut och gå vidare. Om barnen säger exempelvis att "hon har stor mage" så kan du svara "ja, hon har stor mage, den är nog mjuk och gosig att mysa med. Jag tycker hon ser glad ut, vad underbart. Alla får vi se ut precis hur vi vill och ingen människa bör kommentera hur en annan människa ser ut".

KVINNLIGT RESPEKTIVE MANLIGT KODADE KLÄDER

Prata om att alla människor själva bestämmer över sin kropp och hur en vill klä sig, att det är konstigt att vi benämner kläder som "tjejdkläder" eller "killkläder" och att ingen får skratta eller säga elaka saker om vad någon har på sig. Du kan nämna att förr i tiden var klänning ett plagg som endast killar använde. Ställ frågan "Är blå en färg för endast killar?" och fortsätt med "Himlen är blå, blåbär är blåa. Är detta enbart för killar då?" Prata om hur svårt det kan vara att gå emot det som är norm i samhället och hur starka dessa människor är och att vi alla borde stötta dessa människor med snälla ord.

HOMOSEXUELLA PAR & OLIKA FAMILJEKONSTELLATIONER

Prata om att pojkar kan bli kära i pojkar och flickor kan bli kära i flickor, att inget är fel eller rätt. Prata om att en får bilda familj med vem en vill samt att det finns väldigt många olika familjekonstellationer.

AVSLUTNING

Fråga barnen vad för egenskaper/utseende de själva har som kan ses som annorlunda eller sticka ut. Hur skulle det kännas att få höra elaka kommentarer om just detta?